

Stichting NIOC en de NIOC kennisbank

Stichting NIOC (www.nioc.nl) stelt zich conform zijn statuten tot doel: het realiseren van congressen over informatica onderwijs en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

De stichting NIOC neemt de archivering van de resultaten van de congressen voor zijn rekening. De website www.nioc.nl ontsluit onder "Eerdere congressen" de gearchiveerde websites van eerdere congressen. De vele afzonderlijke congresbijdragen zijn opgenomen in een kennisbank die via dezelfde website onder "NIOC kennisbank" ontsloten wordt.

Op dit moment bevat de NIOC kennisbank alle bijdragen, incl. die van het laatste congres (NIOC2023, gehouden op donderdag 30 maart 2023 jl. en georganiseerd door NHL Stenden Hogeschool). Bij elkaar bijna 1500 bijdragen!

We roepen je op, na het lezen van het document dat door jou is gedownload, de auteur(s) feedback te geven. Dit kan door je te registreren als gebruiker van de NIOC kennisbank. Na registratie krijg je bericht hoe in te loggen op de NIOC kennisbank.

Het eerstvolgende NIOC vindt plaats op donderdag 27 maart 2025 in Zwolle en wordt dan georganiseerd door Hogeschool Windesheim. Kijk op www.nioc2025.nl voor meer informatie.

Wil je op de hoogte blijven van de ontwikkeling rond Stichting NIOC en de NIOC kennisbank, schrijf je dan in op de nieuwsbrief via

www.nioc.nl/nioc-kennisbank/aanmelden-nieuwsbrief

Reacties over de NIOC kennisbank en de inhoud daarvan kun je richten aan de beheerder:

R. Smedinga kennisbank@nioc.nl.

Vermeld bij reacties jouw naam en telefoonnummer voor nader contact.

Het afstudeerproces: HBO-ICT opleidingen, een vergelijking

De projectgroep Toetsen en afstuderen, waaraan zeven Hogescholen deelnemen die lid zijn van het HBO-I *, heeft ervoor gekozen zich te concentreren op de borging van het eindniveau door middel van het afstuderen. Als eerste deelresultaat ligt er een eindrapport met een inventarisatie van aspecten die bij het afstuderen een rol spelen met een reflectie daarop. Een tweede deelresultaat betreft een presentatie op het NIOC 2015 op donderdag 23 april j.l. door Cees van Tilborg (Fontys Eindhoven) en Richard van den Ham (Fontys Venlo). Deze proceedings geven een uitgebreidere toelichting op deze presentatie. De leden van de projectgroep vinden het belangrijk om informatie met elkaar te delen en willen het project verder voortzetten (zie ook de aanbevelingen).

DOELSTELLINGEN

In kaart brengen hoe het eindniveau bij de in de themagroep vertegenwoordigde hogescholen en opleidingen gewaarborgd wordt. Het afstuderen is een belangrijk onderdeel waar het eindniveau wordt getoetst.

Externe validering en het overige toets programma worden meegenomen indien relevant vanuit dit perspectief.

WERKWIJZE

De deelnemende hogescholen: Stenden, Hogeschool van Amsterdam, Hogeschool Rotterdam, Fontys, De Haagse Hogeschool en Saxion hebben in de werkgroep de verschillende afstudeerprocessen in zes bijeenkomsten met elkaar vergeleken op de volgende onderdelen:

- Toelatingseisen
- Voorbereiding
- Eisen afstudeerproject
- Eisen begeleiding
- Rol Externen
- Beoordeling
- Eisen afstudeerdossier
- Zitting
- Kwaliteitszorg
- Overig

Bijlage 1 van het rapport bevat een detailoverzicht van deze vergelijking.

DE BELANGRIJKSTE RESULTATEN VAN DEZE VERGELIJKING

Hieronder volgen de Best Practices van de verschillende onderdelen.

Bij de meeste opleidingen is de toelatingseis dat er 210 EC behaald moeten zijn voordat met de afstudeerstage mag worden begonnen.

Best Practices:

-bij voorkeur alles af voor het afstuderen begint.

Tot de voorbereiding van het afstuderen behoren de goedkeuring, het aantal studenten dat de opdracht uitvoert, het startmoment en het plan van aanpak

Best Practices:

- Laat de opdrachten inhoudelijk door een afstudeercommissie beoordelen
- Sta bij voorkeur alleen individuele opdrachten toe en in ieder geval een individuele beoordeling
- Beperk het aantal startmomenten
- Laat na enkele weken een plan opleveren waar de afstudeerder aan gehouden wordt en deel uitmaakt van het afstudeerdossier.

Eisen aan het afstudeerproject

Best Practises:

- Omvang: 30 EC.
- Laat bij alle hogescholen toegepast onderzoek deel uitmaken van het afstudeerproject.
- De opdracht moet getoetst worden op de voor de afstudeerrichting van toepassing zijnde beroepstaken en eindkwalificaties.
- Sturen om het afstuderen tot een halfjaar te beperken, met maximaal een kwartaal te verlengen en kort na afronding af te sluiten.

Eisen aan het afstudeerbedrijf

Best Practises;

- Stel eisen aan het afstudeerbedrijf wat betreft omvang (5+ werknemers), capaciteiten inhoudelijk, niveau (HBO of universitair) en op het ICT-domein,

Rol van externen

Best Practises:

- Betrek twee externen bij de beoordeling; de bedrijfsbegeleider en een onafhankelijke andere.
- Maak daarbij wel duidelijk wie verantwoordelijk is voor de beoordeling en beschrijf de rol van adviseurs in het beoordelingsproces.
- Houd er rekening mee dat de bedrijfsbegeleider vanwege zijn betrokkenheid niet altijd volledig objectief kan zijn, en derhalve beter een adviserende rol kan spelen.

Beoordeling

Beste Practises:

- Beoordeel het afstuderen met één cijfer. Dit is een gewogen gemiddelde van
 - het werk als geheel,
 - het eindverslag en
 - de presentatie inclusief de verdediging (alle drie de onderdelen moeten voldoende zijn).

Eisen aan het afstudeerdossier

Best Practises:

- Het afstudeerdossier omvat tenminste
 - plan van aanpak,
 - eindrapport en
 - eventueel de presentatie en/of een video opname van de presentatie

Afstudeerzitting

Best Practises;

- Inleveren scriptie
 - Geef de afstudeerder de gelegenheid feedback te vragen op een concept versie van het eindrapport bij de docentbegeleider (tweede assessor)
- Zitting
 - Openbaar en centraal organiseren
 - Benoem een jury met een onafhankelijk docent examiner als voorzitter
- Presentatie
 - Presentatie van het werk aan de jury en eventueel een demonstratie indien de student dat betekenisvol acht
- Verdediging
 - De afstuderend student verdedigt zijn werk tegenover de jury
- Juryberaad
 - Leg vast hoe de jury tot een besluit komt en benoem een eindverantwoordelijke, bij voorkeur de niet-begeleidend docent.

Kwaliteitszorg

- Feedback vragen van alle betrokkenen bij het afstuderen.
- In een jaarlijks of halfjaarlijks overleg van docenten met de afstudeercoördinator, worden alle opmerkingen en verbeterpunten besproken.

OVERIGE BEVINDINGEN

- Deeltijdopleidingen zijn niet meegenomen in onderzoek
- Begeleidingstijd tussen 16 en 28 uur. Bij sommige hogescholen uitgesplitst naar rol terwijl bij andere hogescholen alleen resultaatafspraken worden gemaakt.
- Werk alleen met freelance examinatoren indien deze voldoen aan de door de examencommissie gestelde eisen en benoemd zijn tot examiner door de examencommissie.

AANBEVELINGEN

- Onderzoek naar “afstuderen-in-eigen-bedrijf”; onder welke voorwaarden zou dit mogelijk moeten zijn?
- Leg ervaringen met stage-bedrijven centraal (voor alle hogescholen) vast
- Maak duidelijk of de productbeoordeling meetelt in de beoordeling van ‘het werk in zijn geheel’ en zo ja, in hoeverre
- Leg vast wat je binnen de opleiding toetst en wat bij het afstuderen.

- Het verdient aanbeveling om de profielen van examinatoren door de examencommissie te laten bepalen en deze profielen tussen de hogescholen onderling met elkaar te vergelijken.
 - Gebruik de uitkomsten van de themagroep 'Onderzoek' om tot een uniform framework te komen ten aanzien van toetsen en beoordelen
 - Dit onderzoek opnemen als bijlage in de HBO-domeinbeschrijving

STELLINGEN

Onderstaande stellingen zijn tijdens de presentatie op het NIOC wegens tijdgebrek niet aan de orde gekomen.

1. De afstudeerbeoordeling moet bij alle HBO ICT-Opleidingen identiek zijn.
2. Examinatoren moeten bij andere HBO ICT-Opleidingen examineren (externe validatie)

LITERATUUR

- Eindrapport HBO-I themagroep Toetsen en afstuderen, 15 april 2015

*Deelnemers aan project:

Cees van Tilborg (Fontys Hogeschool Eindhoven)
Richard van den Ham (Fontys Hogeschool Venlo)
Raymond Blankestijn (Stenden Hogescholen, Emmen)
Jan Stroet (Saxion Hogescholen, Enschede)
Kees Rijsenbrij (Hogeschool van Amsterdam)
Angelique Monteny (Hogeschool Rotterdam)
Willy van der Kwaak (De Haagse Hogeschool)